

x in de kantlijn betreft de vraag
- " " " " " het antwoord.

Goeden avond vrienden,

Aan het begin van dezen avond moet ik diegenen onder U, die hiervan nog niet doordrongen zijn, nog wijzen op het feit dat wij nu eenmaal ook nog behoren tot die pelgrims naar de oneindigheid die niet het totaal van het zijnde kennen en als gevolg daarvan niet alwetend zijn, ja zeer zeker ook fouten kunnen maken en feilbaar zijn. Wij trachten U datgene wat wij weten - of denken te weten - mede te delen en wij trachten dan tevens van U nog weer nieuwe wijsheid op te doen. Met dit doel komen wij hier. Achter dit naar voren geschoven doel zit een tweede, het doel U te leren denken. U moet zelfstandig kunnen denken; U moet zelfstandig - uit al datgene wat er in de wereld gebeurt - kunnen puren de positieve waarden die voor U van dit leven kunnen maken een festijn van bewustwording. En ik mag dan ook daar wel bijvoegen dat juist deze bewustwording inhoudt die gedachte, die wij in de profane naam van onze orde uitdrukken "Orde der Verdraagzaamheid", het verdraagzaam zijn, het kennen der naastenliefde. Ik hoop dus dat U ons het genoegen zult willen doen om niet alleen te horen, maar om toe te horen met een kritisch oor. En van hieruit zou ik over willen gaan tot de behandeling van een onderwerp dat zeer zeker onze belangstelling en naar ik meen ook de Uwe ten volle heeft. Ik zou willen spreken over:

GEDACHTENKRACHT, GEDACHTE, WERKELIJKHEID en de POSITIEVE WERELD.

Dat klinkt misschien erg geleerd en erg diepzinnig; in werkelijkheid berust het op de feiten van Uw en ons bestaan en is een onontkomelijk iets. Wanneer wij denken dan moet er vóór het denken iets zijn, laten wij zeggen het denkvermogen. En wanneer dat denkvermogen de beschikking heeft over een groot aantal verschillende gedachtenrichtingen en uit deze velen bij voortduring één bepaald spoor kiest, dan moet daar een rede voor zijn; dan is ergens in ons een factor die ons dwingt juist déze beelden uit de totaliteit van onze ervaring te kiezen. U zult begrijpen dat dit denken een zekere kracht in onszelf opwekt. Allereerst - en dat zal voor U niets nieuws zijn - elke gedachte berust op een electronische werking in het brein. Het klinkt ook weer erg geleerd, maar het is heel begrijpelijk. Wij kunnen alles in het lichaam uiteindelijk verklaren door miniatuur-reacties aan te nemen, ontlading van statische ladingen, aanwezig in de cellen. En wanneer we daar vanuit gaan, dan komen we tot een redelijke verklaring o.a. van het lichaam, en aangezien het lichaam datgene is dat met Uw bewuste denkvermogen het meest gekoppeld is, wil ik hiervan uitgaan. U denkt d.w.z. U kiest; U wilt een bepaald iets bereiken en Uw gedachten volgen het spoor, niet zoals Uw bewustzijn dat dicteert, maar zoals de totaliteit van eigenschappen de platgetreden paadjes van het denken in Uw brein als het ware in schijnbaar deze richting voerend, de gedachte aangeven. Ik ben mij ervan bewust dat het erg moeilijk is om een vastgetreden, veel gedacht denkspoor, zonder meer te verlaten maar wij moeten toch nog een vraag erbij stellen: gebeurt er dan nog iets meer behalve het denken van een bepaald denkbeeld als resultaat van een bepaald verlangen, een wens, een wilsuitdrukking? En dan komen wij tot de ontstellende ontdekking dat het mogelijk is op afstand gedachten te lezen: telepathie; bewezen, ook voor Uw aardse wetenschap; telepatisch-vermogen staat vast. Dit telepathisch vermogen toont dus aan dat de gedachte werkzaam is buiten het eigen lichaam. Ik hoop dat geen Uwer mij deze conclusie bestrijdt; als U dat wilt doen kunt U dat natuurlijk te allen tijde doen. Wanneer Uw gedachten nu buiten Uw lichaam werken en een werking uit kunnen oefenen op een bewuste ontvanger, zodat de gedachte of een deel daarvan wordt weergegeven, dan zouden we ook dwaas zijn wanneer we zeiden: dit is de enige mogelijkheid, die kracht is er. Nu leert ons verder - en dat kunt U in de cosmo-biologie b.v. heel aardig zien - de ervaring dat in de materie alles beïnvloed wordt door elke straling die optreedt, dat die stralingen die homogeen gaan met de eigen absorptie-vermogens van de stof, direct en sterk doordringen; dat de anderen echter - bij een voortdurende straling - evenzeer onderworpen zijn aan de invloed daarvan en onder de invloed van deze straling zelfs hun karakter veranderen. Nemen wij b.v. de kleur: wit. Er is een wit vlak; wit retoucheert zoals U weet de infra-rode straling die U normalerwijze warmte noemt. Wanneer echter deze straling met voldoende intensiteit en met lang genoeg durende bestralingskracht gericht wordt op dit witte vlak, dan zullen wij zien dat de kleur zich gaat veranderen d.w.z. dat door deze straling een omzetting plaatsvindt en dat deze straling daarmee voor U een andere kleur-reflex teweeg brengt.

U zult denken wat heeft dat met gedachten te maken. Maar als we nu weten dat sommige stralingen dit kunnen doen, mits lang genoeg aangehouden en intens genoeg, dan geloof ik dat het voor U aannemelijker wordt wanneer ik U ga vertellen dat ook de gedachtenstraling - de gedachtenkracht als het ware - op deze wijze in kan werken op mensen, dieren, voorwerpen, kortom op al datgene wat rond U is en binnen het bereik van Uw gedachtentrilling valt. Van hieruit zouden we eigenlijk een klein uitstapje moeten maken in de normale denkwereld van den mens. De normale mens vertrouwt erop dat het leven hem alles zal geven, vandaar dat er zoveel pessimisten zijn, die dus pessimistisch spreken, die in hun leven en werken volledig optimist zijn; ze nemen aan dat het wel in orde komt; de maatschappij is gebouwd op dezelfde verwachting, dat het wel in orde zal komen, dat niemand zal falen, dat niemand zich onttrekken zal aan de wetten die nu eenmaal geschreven zijn en dat alle dingen het geleidelijke en normale verloop zullen hebben dat men altijd heeft gekend. Wanneer dat niet gebeurt dan treedt er een crisis op, of een ramp; dan is de hele mensheid voor een ogenblik in de war. Is dat nu alleen doordat een positieve verwachting of gedachtenstraling niet geheel vervuld kon worden, dan is dat niet zo erg, want dan keert deze kracht tot de drager terug en versterkt zo diens reactievermogen in weerstandsvermogen. Maar laten wij nu eens ons voor gaan stellen al deze negatieve dingen in de wereld van de mensen: ja ik zou dat wel doen, maar ik kan daar niet op rekenen. Daar heeft U de meest eenvoudige. Ja ik geloof wel dat alle mensen goed zijn maar het hemd is nader dan de rok; ik vertrouw niemand verder dan ik hem zie; ik geloof wel dat ze het goed met ons bedoelen, maar naar wat ik ervan zie, brengen ze niets dan onheil en verwarring; ik geloof dat we vandaag of morgen midden in de ellende zullen zitten. Ik geloof niet dat er één onder U is die mij kan ontkennen dat deze gedachten - die paar die ik dan grijp uit de veelheid die mij ter beschikking staan - dat deze paar gedachten regelmatig door velen der mensen worden geuit. En daar hebben we nu het eigenaardige; dit denken is absoluut negatief, het is n.l. geen bevestiging van bestaande waarden of een schepping van nieuwe waarden, maar een ontkenning van bestaande of aangenomen waarden. De enige positieve gedachte die nog steeds blijft bestaan is de egoïstische; dit ben ik en liever alles ten gronde dan dat ik onder ga. Dit kan natuurlijk worden ondergebracht in een assimilatie van, laten we zeggen aangenomen stellingen die een doctrine vormen of een geloof en dan wordt dit ego deel van deze gedachtenwereld, maar het blijft egoïstisch. Wat er ook in de rest van de wereld gebeure - zou men het anders kunnen zeggen - onze staat moet zijn levenspeil handhaven; onze staat moet machtig blijven, moet rijk blijven, moet welvarend blijven; noemt U ze maar op. Egoïstisch denken; en dat zou nu niet zo erg zijn, als dit egocentrische niet tevens inhield het ontkennen van elders bestaande waarden. Ik heb U dat aan de hand van de gedachten van het individu getracht kort aan te tonen. Het is te begrijpen wanneer voortdurend dergelijke gedachten worden uitgezonden, dat op den duur - zoals bij warmte - de kleur der gebeurtenissen, de tendenz van het gebeurde, de hele gedachtenstroming en ook de reactie daarop van alle dingen, langzaam maar zeker gaat veranderen, totdat op een gegeven ogenblik misschien datgene wat wit was, tot zwart geworden is. U zult mij begrijpen waarom ik wit en zwart heb genomen; wij kennen n.l. witte en zwarte magie, witte magie gericht op het Albewustzijn en onzelfzuchtig en zwarte magie gericht op hetzelf, gebruik makende van alle verworpen krachten die er maar te vinden zijn. De wereld heeft zelfs nu nog een vlak dat het wit zeer dicht benadert; nog altijd leeft er in de gedachten van de mensheid een ideaal, onverschillig hoe gevormd dit uitgedrukt wordt, welke staatkundige of religieuze vorm ook, leeft er in de mensen een begeren naar beter, naar hoger en ik zou ook zeggen sneller voortgang. Daardoor is dus inderdaad de grondtoon van het menselijke gedachtenleven nog wit-magisch maar niet meer geheel, want de voortdurende stroming van wantrouwen, van ik mag het misschien noemen defaitisme, een ontkenning als het ware van het bestaande goed, moet langzaam maar zeker ertoe leiden dat dit goed ook werkelijk uit de wereld wordt geruimd en het is begrijpelijk en het is menselijk. Neemt U maar weer een doodgewoon voorbeeld: een mens is goed om 't wille van het goedzijn; de wereld accepteert hem niet, gaat hem bijbedoelingen toeschrijven en gaat z'n hele karakter vertrekken tot een hatelijke zelfzucht die alleen geeft om meer te kunnen ontvangen. Deze mens zal dat een tijdlang kunnen verdragen, maar op den duur wordt dit wantrouwen hem teveel en hij zal liever ophouden met zijn positief leven dan langer de last van verdenking etc. dragen. Daar heeft U zo'n heel aardig voorbeeld. Deze man was wit, trachtte goed te doen, onzelfzuchtig, witte magie in haar meest primitieve vorm. Deze mens wordt nu gedreven tot een egocentrische levensbeschouwing, omdat men hem niet accepteert, hem niet vertrouwt. Het is begrijpelijk dat daarbij de verworping van deze gedachten, deze opvattingen, niet blijft stilstaan en dat langzaam maar zeker een zich wreken als het ware op de mensheid; aan de andere kant een zich geheel voegen uit angst, naar de bedoelingen dier mensheid op de voorgrond gaat treden, daarmede zwarte magie, zelfzucht.

Kijkt U eens, in deze wereld zijn zoveel goede en schone dingen te vinden, zijn zoveel krachten ontketend, telkenmale weer, die goed brengen en niets dan goed, dat het bitter is om te zien hoe deze goede krachten telkens weer worden gekluisterd door het wantrouwen van de mensheid. En daarom zou ik een pleidooi willen houden voor het positieve denken, het denken dat niet zich bezighoudt met de ontkenning van waarden, maar met de bevestiging ervan, een denken dat niet zoekt de dieptepunten van het menselijk zijn, dat niet mag ik het woord gebruiken, alweer - met een existentialistische opvatting de uitingen van het zijn uiteen gaat rafelen op een zuiver dierlijke basis en gaat trachten daaruit de verworpen wereld vol problemen te scheppen, maar dat ditzelfde existentialisme opbrengt naar een hoger plan, een plan waarbij gezegd wordt: ziet, zoveel goed is er nog in de wereld, geen jaar of de zon schijnt, de bloemen bloeien, de bomen dragen vrucht en het voedsel der mensheid groeit op een vruchtbare aarde; de éne maal meer en de andere maal minder, maar het is er dan toch. Ziet, er zijn natuurlijk mensen die slecht zijn, maar tegen één die slecht is, hoeveel zijn er niet goed? Hoe goed is eigenlijk de mensheid. Een denken in deze richting zou nog verder moeten gaan; het zou niet moeten zeggen: ach wat ben ik eigenlijk hoog gestegen in mijn denken; wat ben ik nu toch eigenlijk bewust geworden en wat zijn die anderen allen dwazen, maar men zou moeten zeggen: ziet, in het hele leven toont zich telkenmale weer een groter verantwoordelijkheidsbewustzijn, een groter begrip van de zijnsvoorwaarden, onverschillig onder welk geloof, onder welke vlag; er groeit iets in de mensen, de mensheid veredelt zichzelf. En kost het dan smarten en pijn, we zien tenminste het goede resultaat. Een dergelijk denken vrienden zou positief zijn. Weg vallen al die negatieve trillingen die met een voortdurende kracht trachten om hun eigen invloed af te drukken, in de materie en de mensheid rond hem. En daarvoor in de plaats komt het gezegende denken dat zachtekens bevestigend opvoert, mens en dier, plant en steen, tot een vorm die hoger en schoner is. Het is niet voor niets dat ik juist ook in deze dagen, in deze bewogen jaren, mijn stem voeg bij de velen die op enigerlei wijze dit onderwerp reeds met U besproken hebben. Het is noodzakelijk dat U positief denkt; positief denken wil niet zeggen roekeloos optimist zijn, niet zeggen: nu ja, de goede God zorgt er wel voor en laat de rest maar waaien of, wat gaat het mij aan wat er in de wereld gebeurt, als ik het nou maar goed heb, dan vind ik het leven allang mooi. Dat is roekeloos optimisme dat onverantwoord is, dat niet rekening houdt met Uw werkelijkheid en Uw werkelijkheid dringt zich te allen tijde weer aan U op. Daarom zal een roekeloze optimist steeds weer moeten vallen en telkenmale weer op moeten klimmen - indien hij enig verantwoordelijkheidsbesef heeft - uit de diepe put van een afgrondloos teleurgesteldzijn. Een diepte die niet verdiept kan worden maar wordt tot een vlakte waarin men moeizaam voortstompelt, ervarende teleurstelling over deze wereld, die dan toch niet voldoet aan deze verwachting, tot men weer een keertje wat boven water krijgt, totdat men eindelijk weer eens uit de put raakt en dan dansen we weer even vrolijk verder. Ja, dat is niet de methode; dat is geen positief denken. Maar wat wel positief denken is, dat is rekening houden met de feiten, maar uit alle feiten het goede puren en het kwade beschouwen als een middel om dit goede te verstevigen en te bevestigen; dan denkt U positief en dan schenkt U aan de wereld iets van dit positieve denken. Denkt U maar weer aan de telepaath, aan het begin van mijn betoog. Stelt U voor dat er in de duizend mensen die U vandaag passeren, vijf of zes zijn die misschien nog onbewust, ontvangers zijn van Uw gedachten en die een ogenblik met meer vertrouwen in de mensheid door het leven stappen, alleen flarden van gedachten van U ontvangen. Stelt U zich voor dat de mens in afgronddiepe wanhoop om steun komt, om hulp; dat U in staat bent deze te geven - niet misschien in de vorm van het royale gebaar: ik zal het wel even voor je opknappen - maar in de vorm van het weloverdachte: kijk eens, zoveel schaduwpunten zijn er, maar we zien licht; kijk daar zit het licht van je probleem; daar is een kant die goed is, je hoeft niet wanhopig te zijn, je hoeft niet angstig te zijn, want kijk, in de diepste duisternis verschijnen er nog sterren, zolang er nog een glimp van godsbewustzijn in U leeft. En daarmee ben ik aan het laatste punt gekomen van mijn betoog, een betoog dat U misschien wat vreemd en misschien zelfs wat oppervlakkig voorkomt. Wanneer wij positief denken, wanneer wij onze gedachtenkracht willen laten werken, dan kunnen wij dat niet doen bij vlagen, dan kunnen wij dat niet doen alleen uit eigen kracht, omdat er ogenblikken zijn dat jezelf - ondanks alle positieve onderzoeken van de dingen, ondanks het positieve aanvaarden van het leven en z'n lasten - toch nog een moment komt dat je zegt: ja maar dit is mij te zwaar. En dan is er een macht - ongekend en toch geweten te bestaan - dan is er een macht die dicht nabij is en die soms een troostend, helend licht een ogenblik U als het ware de krachten geeft om verder te gaan en die kracht noemen we God. Zonder God kan men niet positief denken, waar God wegvalt daar wordt alles negatief, een schromelijk misbruik van levenskrachten en van materialen, weggesmeten in een ledigheid. Maar waar God is, daar vrienden, hebben we een opbouwende grootheid, daar hebben we een kracht die doel en inhoud geeft

aan alle leven en die het ons juist door onze verzuchting, door ons ogenblik dat we even, even alles van ons af willen schudden en tot God spreken, even onze zorgen uitstorten; hoort Hij het? Ach, wie weet of God oren heeft, maar weet Hij het? ja, want hij leeft ook in U en Hij kent Uw zorgen ook vóór U ze uitspreekt. Maar spreek ze uit; stort rustig Uw zorgen uit in dat onmetelijke leven waarvan ge deel zijt en ge zult de krachten van dat leven in U voelen en ge zult verder kunnen gaan. Een positief levend, een positief handelend, een positief denkend mens, een mens die gebruik maakt, niet alleen van het machtige wapen van den daad maar van het tweede machtige wapen: de gedachte die gericht is op de voleinding der dingen wordt het positieve zijn. Er zijn juist door gedachtenkracht veel dingen tot stand gekomen die leed betekenen voor de mensheid, en uit dit leed wordt soms weer een enkele positieve gedachte geboren. Een wereld in barensnood, een wereld van gebonden geest, gekluisterd aan de stof; die zich afvraagt waar God dan eigenlijk is. Dat is Uw wereld. Maar in deze wereld is het tevens de bewustwording, de geboorte van een nieuw, groter, beter bestaan. Bestaan van geest en stof voor beide, geboren wordt uit de barensweën van een mensheid die moet leren de kracht der gedachten bewust en gericht en vóór alles positief te gebruiken. En daarmee vrienden besluit ik dit betoog. Wanneer U over dit onderwerp en het nu gesprokene dus, vragen heeft te stellen, wil ik U graag daarop nog van antwoord dienen.

- x Ik had nog één vraag aan U en die is de volgende: speelt de telepathische werking ook niet een belangrijke rol bij het magnetiseren, ik bedoel dat een magnetiseur event. door z'n instraling, ook de gedachte van een patient uit het ziektebeeld weghaalt, waardoor genezing nog bevorderd kan worden?
- U geeft een zeer schone omschrijving voor de z.g. persoonlijkheid die nodig is wanneer de magnetiseur of ook de arts optreedt naast zijn rol van behandelend geneesheer als het ware, ook tevens als suggestor- als drager van een zekerheids-gedachte die het ziektebeeld doet verdwijnen door de gedachte die het versterkt in z'n uitingen - weg te nemen. U heeft dit volkomen juist gezien. Geen vragen meer vrienden? Dan veroorloof ik mij afscheid van U te nemen en ik kan U alleen nog wensen een gezegende avond met positieve gedachten, waaruit een positief leven geboren wordt.

De ORDE DER VERDRAAGZAMEN houdt haar bijeenkomsten iedere Vrijdagavond (8 uur) in het Gebouw "KEN U ZELVEN", de Ruyterstraat 41, D e n H a a g.
Bezoekt deze trouw en introduceer zoveel mogelijk Uw vrienden en kennissen die het voornemen hebben om van ons werk serieus kennis te nemen.
Tracht abonné's te winnen op ons wekelijks VERSLAG. Gezien de inhoud kan U dat niet moeilijk vallen. Zij die het eenmaal gelezen hebben willen het niet meer missen. Laten we daarom ons best doen dat het kan blijven bestaan.

Goeden avond vrienden,

Ja, dat eerste onderwerp dat is nu eenmaal onze keuze en het tweede de Uwe. Zoals U belang stelt in het onderwerp dat wij ter sprake brengen, doen wij het evenzeer in dat wat U ter sprake brengt en ik ben dus wel zéér nieuwsgierig om te horen wat dan vandaag het onderwerp zal zijn waarop Uw belangstelling gevestigd is.

- x Ik zou graag behandeld zien het onderwerp DE ANGST EN DE CRISIS VAN DE MORAAAL.
- De angst en de crisis van de moraal, zeer zeker een interessant onderwerp. Ik hoop dat de andere aanwezigen het eens zijn met dit onderwerp en dan zou ik willen beginnen met een vraag te stellen: wat is eigenlijk moraal? Wat is eigenlijk moraal? Moraal zoals de mensheid het begrijpt is het grootst gemiddelde van de algemeen aanvaarde waarden der massa, meer niet. Elke ontkenning van deze waarden is immoreel, elke bevestiging ervan is moraliteit of moreel verantwoord. Ik geloof dus dat we - wanneer we spreken van een crisis in de moraal - allereerst even vast moeten stellen dat dit betekent eerder een evenwichtsverstoring der gevestigde waarden dan dat het wel betekent een - nu laten we zeggen - werkelijk losbreken van het dier in den mens. En als we vandaar overstappen op de angst, dan krijgen we natuurlijk ook met deze crisis te maken want wat is angst? Angst mijne vrienden dat is - laten we zeggen - een eigenaardige sensatie, waarbij alle redelijke, logische reacties worden uitgeschaald en vervangen door een zuiver instinctief, ja dierlijk handelen, dat rekening houdt met niemand dan de persoonlijkheid zelve. Kan deze definitie Uw goedkeuring wegdragen, ja? Ja, daarop wilde ik n.l. mijn betoog bouwen, ziet U. Daar moeten we het er eerst over eens zijn, anders heeft het betoog geen waarde, niet waar?
- x Andere vraagsteller. Mag ik misschien dan even een opmerking maken?
- Ja natuurlijk.
- x In de oorlog was er een dokter die eerst z'n vrouw en z'n kinderen een spuitje heeft gegeven en van het leven heeft beroofd en daarna zichzelf, uit angst voor de Duitsers. Was dat ook een ontbreken van verantwoordelijkheid en was dat ook een uiting van onberedeneerde dierlijkheid of was het werkelijk gemotiveerde angst.
- Het was allereerst geen angst, het was eerder een gebrek aan zelfvertrouwen,

ten tweede was dat bewuste geval, ja, ik bedoel we moeten even duidelijk tegenover elkaar komen niet waar? zoals ik het zie en zoals U het ziet.

x Het was een joodse dokter.

- Ja natuurlijk. Per slot van rekening, deze mens voelde zich niet in staat om te aanvaarden de last die op hem werd gelegd; dat is geen angst meer, dat is ontkenning van het eigen vermogen. Ik mag er bij voegen dat het voor sommige rassen helaas juist die bezwarende factor is die veel aan hun werkelijke waarde als cultuurdragers en brengers afdoet. En daaruit wordt dan geboren de ontkenning van eigen verantwoording en tevens: wat ik niet kan dat kun ji ook niet. Dan kunt U zeggen: dat is vrees, neen, dat is noch vrees dat is noch angst, dat is alleen een levensontkenning. Onder deze voorwaarden wens ik niet te bestaan; hier is bij een afwijking van het normale redeneringsvermogen, dus laten we zeggen van het ethisch-verantwoord denken, toch wel degelijk nog te spreken van een overleg, wel degelijk te spreken van een overlegde handeling; angst echter sluit overleg uit, want de angst is uiteindelijk de moeder van de paniek, en de paniek kent U. Paniek en angst zijn zeer sterk met elkaar verwant en wij zouden in dit geval misschien kunnen zeggen dat de panische gedachten der veelheid geleid heeft tot een levensontkenning bij de persoonlijkheid in dit geval; dus zo zou ik het willen zien. Is dat begrijpelijk hoe ik daar tegenover sta, ja? Nou dan gaan we verder. Kijkt U eens, de angst betekent dat in een ervaren dus het redelijke en logische denken wordt uitgeschakeld; men is niet meer in staat de kansen te berekenen die men heeft; men is niet meer in staat om oude waarden te handhaven, men handelt grotendeels instinctief. En wanneer dit instinctieve denken wordt tot de achtergrond van een leven, dan zullen wij zien dat aan de oppervlakte een zeer redelijk uiterlijk tegenover de mensheid wordt getoond, maar dat de daden die van een monomaan^{zijn}, waarbij monomanie uiteindelijk een geestelijke afwijking is zoals U weet; monomanie is over het algemeen een uiting van angst, trouwens zeer veel van de z.g. fysische afwijkingen zijn uitingen van angst, dat mogen wij niet vergeten. Het is een angst misschien voor dingen die U geen angst inboezemen; dat is wat anders. De één is bang voor het leven, omdat hij zich niet in staat voelt de voorwaarden te vervullen die hij zichzelf stelt. Een mens verlangt van zichzelf te zijn een geacht burger met een zeker werkvermogen en een zekere populariteit. Nu blijkt deze populariteit niet te bestaan en deze mens gaat streven om die te bereiken; hierbij treedt een steeds toenemende onzekerheid in het eigen-ik, hoeft uiterlijk niet getoond te worden, en deze onzekerheid zal zich uiteindelijk onttrekken aan het leven en de condities zoals die als ideaal eigenlijk bestaan in deze mens. Het leven kan niet gewrongen worden in de vorm die men er voor bestemd had en dan krijgen we de vlucht in de waanzin in sommige gevallen, in de dood in andere gevallen, kortom het onredelijke denken, een denken dat niet meer gebonden wordt door de normale zijns wetten zoals de massa die kent. Wanneer deze angst nu alleen optreedt bij één persoon, dan hebben we af te maken alleen met één psychische afwijking, niet waar? Maar stelt U zich nu eens voor dat een angst een deel gaat uitmaken van het leven van de massa. Wat betekent dat? Dat deze massa evenzeer uit haar normale denkspoor wordt gedreven; dat zij - juist door deze op de achtergrond liggende gedachte - gedreven wordt tot handelingen die zij anders zeer zeker niet zou stellen. En daar krijgen we nu de crisis van de moraal, want geachte vrienden, op een ogenblik dat dit denken niet meer normaal is, treedt op datgene wat ik zou willen noemen ontvluchttingsdrang; de Engelsen noemen dat heel aardig escapism, de poging tot ontvluchting. Deze poging tot ontvluchting nu, kan zich op vele wijzen uiten. Wij zien dat b.v. wanneer een wereld zeer geschokt is en in zich de diepe angst voelt voor datgene wat de mensheid tot stand heeft gebracht; denkt U eens aan een oorlog, aan bijzonder zwarte dagen van rampspoed en dergelijke, dan zien wij zeer vaak - en juist wanneer deze angstgedachte sterk op de voorgrond komt - een afwijking van het normale bestaan in twee richtingen; de eerste richting die dan misschien nog de meest aanvaardbare is, is die van de religieusiteit, niet waar? U kent de geschiedenis wel van de pikbroek die te allen tijde zich genoopt voelde om de naam des Heren te lasteren op de meest flagrante wijze, bij de kleinst voorkomende gebeurtenissen en die - toen het storm was - plotseling op z'n knieën viel, toen er niets anders meer te doen was, en begon te bidden uit het diepst van z'n hart. Deze mens trachtte een beroep te doen op een hogere macht die hij misschien redelijkerwijze niet eens als bestaand aannam, alleen maar omdat hij daar nu een houvast aan had; hij zocht te ontvluchten in God. Er zijn andere mensen die een voor de moraliteit slechtere richting kiezen. Zij zeggen, nu ja, vooruit dan maar; laten we dan tenminste uit het leven nemen wat er nog te leven is en zij beginnen uitbarstingen, gaan roekeloos om met de hun toevertrouwde kapitalen of goederen, verbruiken hun bezit, werpen zichzelf in de goot als het ware en wentelen zich in de draf van de mensheid om daardoor tenminste een ogenblik d'r bezinning te verliezen om deze angst kwijt te raken. Weer hetzelfde, de ontvluchttingsgedachte. Nu lijkt misschien aan de oppervlakte het zeer redelijk dat iemand zegt: nu ja, ik zie er toch niets meer in, in het leven, ik ga dansen en ik ga... nu ja, kortom al datgene doen wat de mensheid misschien niet goedkeurt

- 6 -

maar wat dan op het oogenblik mijn lusten zijn, want dan ben in tenminste een oogenblik mijn eigen denken kwijt. Men kan zich ook automatisch laten verdoven door films, sensatie-lectuur, kortom elke prikkeling, ja zelfs een sport; daar kan op een ongezonde wijze beoefend, een ontvluchting in, worden uitgevoerd. Kijk, dit is nu de crisis van de moraliteit. Op dit oogenblik zou de persoonlijkheid nog kunnen zeggen: ja goed, al deze dingen best, maar hier trek ik een lijn want dit is voor mij niet acceptabel, dat is niet aanvaardbaar. Maar doet die mensheid dat? heel vaak niet. Hij wijkt af van de hem ingeprente gemiddelden en de regels en wetten waaraan hij zich te houden heeft en wordt wat men noemt immoreel; zijn handelingen zijn niet meer in overeenstemming met de gebruiken en leefregels van zijn tijd. Opzichzelf zijn deze gedachten en handelingen vaak niet zo fataal als op het eerste oog lijkt; een aardig geval b.v. juist van deze crisis der moraliteit kunt U vinden bij de jeugd, een groot gedeelte van de jeugd van deze dagen, U zoudt zeggen: waar moet deze jeugd bang voor zijn? Deze jeugd is bang omdat ze voelt hoe de ouderen geladen zijn met angst en deze jeugd wenst die angst van zich af te zetten, want ze past niet bij haar leven en wat doet ze? Ze gaat over tot wat U noemt roekeloosheid, baldadigheid, lust tot vernietigen en wat dies meer zij. Wat betekent dat eigenlijk? Dat betekent dat de wetten van Uw moraal niet aangemeten zijn aan de omstandigheden van het oogenblik, dat U niet in staat bent om de juiste regels van leven te scheppen, want indien de moraal van een tijd aangepast is aan de mogelijke angsten en verlossende gedachten van dien tijd, dan zal blijken dat ze zich handhaaft. Nu mogen wij bij de angst één ding niet vergeten, wat ik ook wel zeer belangrijk acht en dat is wel: wanneer de angst eenmaal geleden is, dan treedt een tijdelijke, laten we zeggen, verzwakking van het denkvermogen op en krijgen wij een uitbundigheid die niet normaal aan de persoonlijkheid toegeschreven mag worden. Het is een reactie waarbij plotseling het totaal van de handeling omslaat in het tegendeel. De religieuze mens zal waarschijnlijk een paar dagen onder water blijven of misschien ook wel onder de sterkere vchten, niet waar? terwijl omgekeerd de verloren zoon die zich aan uitspattingen heeft overgegeven, plotseling tot een religieus denken en voelen. Het is begrijpelijk dat dit gebeurt want, alleen door een flagrante tegenwaarde te stellen voor het doorleefde, kan men uiteindelijk het evenwichtige weer bereiken; het evenwichtige dat noch het één noch het ander is, begrijpt U? Dat is een zich herstellen dus als het ware de recuperatie van het organisme en van de geest. Nu werd hier een onderwerp aangesneden, zo nevenbij eigenlijk, dat toch wel ook nog een paar woorden van beschouwing zeker waard is. Er werd hier een geval genomen van een joods arts die in de omstandigheden van een bezetting of een naderende bezetting, zich ging onttrekken van het leven. Dit was een overschrijding van de morele opvatting van deze mens zelf; het was dus ook voor hem een crisis der moraliteit, want zijn gevestigde waarden bleken niet in staat om een oplossing te bieden voor het probleem waar hij tegenover stond. En nu zien we het vreemde; deze angst opzichzelve is niet oorzakelijk voor de daad iets wat meer voorkomt, maar juist door deze angst wordt een tegenwaarde geschapen, bijna vreemde rust en in deze toestand van rust - voordat het normale denken dus weer is opgetreden - komen we uit de paniek; krijgen wij dan het nuchtere overleg. En dan zult U zeggen: ja maar goed, jezelf van het leven onttrekken is één punt, die anderen aan je leven onttrekken of aan hun leven onttrekken, dat is een ander punt. Voor deze mens op dat oogenblik zeer zeker niet. Zo weinig als een generaal het als een schuld voelt dat hij de troepen onder zijn commando blootstelt aan de vernietiging om daarmee een zeker doel te bereiken, zo gaat ook deze mens denken niet meer als ik alleen maar als ik met - mag ik het misschien, ik wil niemand beledigen, maar ietwat dierlijk uitdrukken - ik met m'n wijfje en m'n pups, de wolf die het vrouwtje dat nog in het leger is en de jongen verdedigt, maar wanneer zelf de ondergang dreigt, zeer vaak in een berserker woede het leven, vooral voor de jongen tracht te verdelgen en in dat geval wel eens in strijd komt ook natuurlijk met de moeder. Nu is de mens een redelijk wezen en dit redelijke neemt de scherpe kanten van een dergelijk optreden wel weg, maar ik vraag mij af of datzelfde probleem niet met vele variaties is opgetreden; wij zien evenzeer de angst die leidt tot het tijdelijk afstand doen, de scheiding van de familie. Ook in diezelfde dagen kunt U een voorbeeld ervan vinden maar ook heden ten dage nog, want dat is niet een probleem van een bepaald aantal jaren; dat is een probleem van een bepaalde tijd, een tijd die zich uitstrekt over honderden jaren, vergeet U dat niet. En dat is op een gegeven oogenblik: kan ik de veiligheid vinden; ik weet niet of b.v. mijn kinderen of mijn man deze veiligheid krijgen en ik wil mij daarvan voortdurend overtuigen, verlaat daardoor mijn eigen veiligheid, kom eerst in de angst over het verlaten van deze veiligheid tot paniek en pleeg handelingen die én voor mij én voor degenen wier veiligheid ik boven alles wens, volkomen noodlottig zijn. Hier heeft U weer één van die eigenaardige uitwerkingen van de angst. Het is dus een niet meer redelijk en objectief denken, maar het is een haast dierlijk en instinctief reageren op de omstandigheden, waarbij natuurlijk - dat geef ik direct toe - ook de menselijk-ethische waarde van de menselijke geest en ziel, mede in het geding zijn maar niet meer onderhevig zijn aan de

remmende invloed van wat wij zouden kunnen noemen de moraliteit plus de logica. Deze beide factoren zijn in de angst verdronken en verzwolgen. En wat zien we als resultaat vrienden? Als resultaat zien we het ongelijk. In het genoemde geval een aantal levens die onttrokken waren aan een leven dat misschien wel langer nog, misschien voor goed zelfs - langere tijd of voor goed - werkelijk beneden alle menselijke opvattingen van leven zou zijn geweest, maar wat daarin misschien ook weer een vervulling had kunnen vinden. Dit kon niet geaccepteerd worden; de angst voor dat wat komen ging was zó groot dat daarmee het komende zelfs overtroffen werd. Het klinkt misschien wéér erg vreemd en erg wreed, maar laten wij ons niet te lang bezighouden alleen met deze feiten; laten we een ogenblikje eens met U praten over vandaag aan den dag. Bent U bang voor den oorlog; bent U bang voor komende rampen; bent U bang misschien voor het verlies van al die, laten we zeggen gezellige gezapigheid van het Nederlandse leven zoals U die op het ogenblik kent; hebt U diep in Uzelf de angst dat dit niet lang kan duren, dat het zo-meteen voorbij is? Dan heeft U daarmee in Uzelf iets geschapen vrienden dat U noodlottig kan worden, want daarmee heeft U zelf Uw redelijk denken benadeeld; U redeneert niet meer logisch; U gaat niet meer af op de omstandigheden als zodanig, de zijnde feiten, o neen, U gaat nu af op imaginaire toestanden, waarvan de al of niet verwerkelijking voor U absoluut onzeker is. In deze angst gaat U over tot handelingen die U normalerwijze misschien niet zouwt stellen. U gaat allemaal af op veronderstellingen en een veronderstelling vrienden, is vooral bij de mens vaak het meest dodelijke voor zijn moreel-besef. Geloof me, er zijn meer moorden bedreven omdat men onderstelde dat de ander U kwaad zou doen, dan dat er bedreven zijn in werkelijk oprechte drift; er zijn meer oorlogen begonnen door dit angstbesef dan dat er uit oprechte veroveringslust gevochten is; er zijn meer mensen ongelukkig geworden door deze vooropstelling van feiten - die uiteindelijk zich al of niet verwerkelijskten - dan er mensen ongelukkig geworden zijn door de toestanden waarin zij moesten leven. En daar heeft U het critieke punt, ook van vandaag aan den dag. Als U mijne vrienden U laat beheersen door een angst voor dingen die komen gaan, voor een oorlog misschien, voor een atoombom of hoe die dingen heten, misschien voor een bacteriologische oorlogvoering, voor natuurrampen, dan maakt U voor zichzelf de meest vloekwaardige uitzondering die U maken kunt in Uw normaal bestaan. U gaat U psychisch en physisch instellen op gebeurtenissen die niet bestaan. En wanneer deze omstandigheden tot vervulling komende, ook maar een klein tikkeltje van de voorgestelde omstandigheid afwijken, dan zult U in Uw angst en gedreven door Uw angst, komen tot daden die misschien voor U betekenen de zelfvernietiging, zowel geestelijk als stoffelijk en daarom mag ik misschien deze verhandeling, die ik dan op Uw verzoek houd, besluiten met weer een verzoek: wees alsjeblief nooit bang; het is nooit zo erg als het lijkt. Je kunt beter zonder angst door het vuur wandelen en de kwelling daarvan ondergaan, dan dat je met angst en vreze door het paradijs gaat; geloof me dat. En wanneer U in onze wereld komt, dan zal U dat nog veel en veel sterker opvallen. Daarom vrienden, de angst mag niet bestaan; er mag geen angst zijn, aan angst heeft U niets; angst dat is iets waar U zichzelfe alleen maar mee kunt schaden. En weet U hoe U angst het beste bestrijdt? Niet door ze weg te duwen in een kastje, maar door ze uit te spreken, door eerlijk tegen Uzelf te zeggen: ja maar ik ben bang dat er een atoombom valt en ik ben bang dat er vandaag of morgen een overstroming komt, en ik ben bang dat er dit gebeurt en ik ben bang dat hij dood gaat en ik ben bang dat zij ziek wordt. En dan bij Uzelf te gaan zeggen: ja nu ben ik er wel bang voor, maar hoe groot is nu de kans dat dit verwerkelijskt wordt? En dan gaat U rustig de bestaande feiten na, het verleden en dan gaat U alles afleiden en dan zegt U: nu ja, eigenlijk valt het nog wel mee als ik zo balans opmaak. En dan heeft U iets gedaan om Uw angst te bevechten, niet wanneer U zegt: ik wil niet bang zijn, dus ik denk en ik praat er niet over; dan heeft U toch in Uzelf die diepe angst en deze angst die in Uzelf verborgen blijft, die als het ware weggedrukt wordt totdat het critieke ogenblik komt, die leidt U tot die daden die wij inderdaad kunnen noemen de crisis der moraliteit, de crisis waarbij zal worden vastgesteld of U inderdaad voldoende moreel besef hebt om U vast te houden aan die regels die Uw leven uitmaken of dat U - ze verbrekende - als een dulle hond door het leven zult stormen. Zo vrienden, dat was dan het onderwerp dat mij werd opgegeven. Iets over te vragen?

- x Uit Uw spreken valt dus af te leiden, te concluderen, dat angst geen natuurlijk element is, dat angst eigenlijk een element is dat niet in het leven, in de natuur thuis hoort. Echter we zien die angst overal, dus die angst is een zeer natuurlijke reactie tengevolge van het feit dat - in dit geval een mens - staat tegenover krachten die hij niet beheersen kan. Het is nu eenmaal zo, als er b.v. een muur dreigt in te storten en je kunt die muur tegenhouden, dan is er geen reden om angstig te zijn, maar als die muur zo zwaar is dat je haar niet tegenhouden kunt, dan is het redelijk dat je angst krijgt. Als je dan geen angst krijgt dan hoef je alleen te zeggen: die vent is krankzinnig, die ziet het gevaar niet, die is volkomen (niet verder goed te volgen).

- Weet U, als ik zo'n muur zie die op wankelen staat, dan vind ik eigenlijk - om daar eerst even opin te gaan - degeen die zich daar angstig over maakt een onredelijk individu; een redelijk individu vind ik diegene die de maatregelen gaat nemen om te zorgen dat die muur ten minste geen kwaad kan doen, hetzij door ze omver te halen hetzij door ze te steunen. Dat is het menselijk standpunt wat ik verwacht, want ik verwacht juist van de mens - misschien is het teveel gevraagd, dat geef ik toe - een andere reactie dan van het dier. En nu zien wij inderdaad het dier zo nu en dan met angst, maar waar komt deze angst uit voort? Uit het onbegrepen; het dier kan niet begrijpen, dat kan zich niet realiseren wat er gaande is of het realiseert zich wat er gaande is en gaat dan af op de omstandigheden. Geloof mij, wanneer er een ogenblik komt van werkelijk groot gevaar, dan zult U heus bang zijn; bang zijn en angst hebben dat zijn eigenlijk ook nog dingen die een klein beetje van elkaar verschillen, want op dat ogenblik realiseert U zich wel degelijk wat er gebeuren gaat, wat de omstandigheden zijn. En nu is de man die angst heeft, de mens die dan losbreekt en als een dolle hond wegloopt, misschien wat goeds doet en misschien ook het averechts verkeerd doet, terwijl zoals de man die een grote brand ziet en met een klein kindereemmertje gaat proberen om te blussen; dat is een dwaas, die noem ik dwaas, begrijpt U? Maar de mens die zegt: kijk eens, dit is niet te redden, dus geeft ik het prijs; die heeft geen angst; hij kan onder de indruk zijn van het geweld en hij kan zich voornemen - omdat hij het er niet mee eens is - om daar bepaalde maatregelen tegenover te stellen; dat is begrijpelijk. Maar ik geloof juist dat de diepere intentie van Uw vraag zou luiden: de wereld moet bang zijn en dan antwoord ik daarop: omdat de wereld bang is, is er een oorlog gekomen, omdat de wereld bang is heeft een Hitler datgene kunnen zijn wat hij waarschijnlijk zelf niet eens wenste te zijn n.l. een beest in mensengedaante voor het volk dat hij leidde, ondanks al het goede, want ik wil niet zeggen: Hitler was slecht, maar Hitler werd gedreven tot iets door de angst van de mensen rond hem, dat het niet zou gaan; daardoor werd hij geleid o.a. tot z'n waanzinnige propaganda, waardoor het erkennen van de reële feiten onmogelijk werd gemaakt. De angst voor het communisme leidt het Westen ertoe om te bewapenen en de angst voor het Westers-imperialisme leidt ertoe dat het Oosten zich bewapent tegen het Westen. Ik vraag me niet af waar ergens de be-
ginfactor zit, want die zouden we anders dan met angst op kunnen lossen, maar ik vraag mij af: wat is de drijfveer die ook U ertoe brengt om te zeggen: ja maar denk erom, we moeten toch minstens een paar kanonnen hebben en een paar vliegtuigen; U vraagt zich niet af: wat is redelijk? U bent bang, de wereld is bang, de mensheid is bang. En deze angstige helemaal verkomen mensheid, ziet dan geen andere uitkomst meer dan de hand aan zichzelf te slaan of aan z'n buurman, terwijl er heus wel een andere oplossing mogelijk zou zijn. Dat is het wat de angst voor de wereld heeft gedaan; de angst voor het bestaan heeft indertijd in de successie-oorlog het Zuiden van de Verenigde Staten aangezet tot een strijd die ze moesten verliezen; de angst om eigen superioriteit heeft later de Yankees aangezet om maatregelen te treffen in dat Zuiden die onverantwoordelijk waren. De angst voor het christendom heeft Turkije ertoe gebracht om duizenden Grieken te doden en Armeniërs; de angst mijne vrienden, de angst die heeft vandaag aan den dag geheime organisaties in het leven geroepen waar de mau-mau b.v. maar een kleine uiting van is. De angst, altijd weer de angst en hoe banger U bent hoe meer U het gevaar op U toetrekt; de mens die recht overeind durft te lopen en uitkijkt en fier en fris voortgaat, die zal zelfs temidden van de gevaren, ja ik durf verder te gaan, te midden van de kogelregen van een oorlog, een redelijke kans hebben om te ontsnappen, omdat hij koel en redelijk is. En de bange mens die zou over het eerste takje wat er ligt struikelen en z'n nek breken, die zal in z'n angst zich precies daar verbergen waar zo dadelijk een bom explodeert. Een bange mens is het slachtoffer van machten die hijzelf oproept; een angstig mens is een gevaar voor zichzelf en voor de mensheid. En diegenen die angst prediken noem ik dwaas, dwazen omdat ze niet begrijpen dat juist het vertrouwen - het gezonde zelfvertrouwen - en het vertrouwen op de menselijkheid in de mensheid in z'n geheel, dat dit meer waard is dan alle angstpsychosen. En nu wil ik U niet aanmoedigen ...
(Band loopt af waardoor we een paar zinnen moeten missen) ...
en hij moet niet wanhopige steunmaatregelen zonder meer gaan treffen; dan heeft hij grote kans dat hij het werk van een ander opheft, maar hij moet redelijk en wel-overwogen zelf de handen aan het werk slaan, daar waar hij is en daar trachten de muur stevig te maken opdat ze niet meer in kan storten en kan het niet anders, dan haar liever neerhalen dan in angst bij dit wankelende gevaarte voort te blijven gaan, begrijpt U? Dat is de consequentieën wij zien het misschien een beetje makkelijker dan U, dat geef ik direct toe, maar ik geloof niet in de angst. Ik geloof dat deze angst juist teweeg brengt - en dan mag ik even het onderwerp aanhalen - een crisis in moraliteit waarbij men niet meer zuiver ziet wat wel en wat niet verantwoord is, zodat men uiteindelijk zelfs gaat spreken dergelijke wartaal als er inderdaad is uitgesproken over defensieve agressie; kent U een grotere waanzin dan dat? Omdat m'n buurman mij

misschien een klap op m'n hoofd zal geven, zal ik hem nu alvast z'n kop maar inslaan. Dat is de crisis in de moraliteit waarvoor de angst U slaat. En op het ogenblik dat U angstig bent lijkt U dat inderdaad een redelijke oplossing, maar het is het niet. Ziet U vriend, zo zie ik het. Er is natuurlijk verschil van mening hoor, maar

x Mag ik U eens wat vragen?

- Ja natuurlijk.

x Sluit Godsvertrouwen niet de angst uit?

- Het absolute godsvertrouwen, ja, maar dan zouden we uit moeten gaan van een mensheid die volmaakter is dan ze is, want het jammere is juist van de mens dat ze zo weinig aan God overlaat en alles probeert te doen en zo mogelijk beter dan God, daardoor is het een warboel. U heeft inderdaad gelijk; als we in God vertrouwen dan hoeven we niet bang te zijn en als we ons een beetje meer zouden instellen op de cosmische waarden van het zijn, dan zou het ook heel anders zijn; dan zouden we zeggen: nu ja goed, misschien dat dit leven dan vandaag ten einde is, maar ik ga toch verder, ik besta verder, ik besta voort; morgen komt er een ander leven, misschien een andere sfeer, misschien weer op de aarde, wie weet waar? En dit leven zal mij in staat stellen om dat af te maken wat ik vandaag niet heb kunnen voltooien, tenzij de wil van de Schepper is dat ik het niet voltooi en dan zal Hij mij ander werk geven. Kijk dat is het absolute godsvertrouwen; dan hoeft U niet bang te zijn voor de dood, dan hoeft U geen angst te hebben voor armoede, U hoeft geen angst te hebben voor Uw medemens, want dan heeft U de zekerheid dat uiteindelijk alles toch weer terugvloeit tot God, maar hoeveel mensen hebben dit? Ik weet het niet, maar zelfs degenen die het woord "godsvertrouwen" zo vaak in de mond nemen - en er zijn er heel wat die dat doen - zijn vaak angstig als ze niet zien waar de boterham van morgen vandaan moet komen. Toch zou een absoluut godsvertrouwen inhouden dat men zegt: God zal mij voeden wanneer dit voor mij noodzakelijk is, begrijpt U?

x Cosmische rampen die er komen en nu dikwijls gebeuren, komen die eigenlijk door disharmonie van denken van de mensheid; zou de cosmos veel harmonischer kunnen zijn als wij anders waren?

- De cosmos is harmonisch maar de disharmonie bestaat juist in de mens.

x De cosmische rampen die gebeuren is dat door disharmonie van de mensheid?

- Ja, ik was nog niet uitgesproken. Ik had net een aanloopje genomen; dat moet U mij niet kwalijk nemen hoor. Maar kijkt U eens, dat zit zo: wanneer de mens zich plaatst in disharmonie tegenover de cosmische harmonie, dan zal daaruit blijken dat z'n eigen verschijningswereld verschijnselen moet vertonen die voor de cosmos normaal en regelmatig zijn, maar die door de mensen niet meer kunnen worden verwerkt door de tegenstelling die hij geschapen heeft tussen zich en de cosmos en daardoor komen dan deze reacties plotseling en onverwacht en ja de mens acht zichzelf dan het slachtoffer daarvan en realiseert zich niet hoeveel eigenlijk zijn eigen leven en denken en werken ertoe heeft bijgedragen dat het zó en niet anders gebeurde; dus dat is inderdaad waar. Dat is trouwens iets dat heeft een collega van mij zeer uitvoerig belicht en daarom geloof ik dat het niet noodzakelijk is om daar veel verder op in te gaan, maar ik ben het met U eens, de mens is oorzaak van de cosmische rampen, doordat hij zich in een zo volslagen tegenstelling heeft gebracht tot de geest zullen wij maar zeggen van deze wereld en dit zonnestelsel. Dan hoeven we nog niet eens verder te grijpen, dat storende invloeden voor de mensheid en juist voor de mensheid in het bijzonder en al wat deze mensen behoort aan bezit etc. fataal wordt. Maar deze mensheid kan op een ogenblik weer in harmonie komen met het cosmische en dan zal daarmee ook het hele resultaat veranderen, niet waar? Vandaar dat de uitverkorenen - zoals dat er zo aardig staat - niet behoeven te vrezen en zullen worden gespaard, of als U het anders wilt zeggen: dat de engel wordt uitgestuurd en dat de winden wordt bevolen op te houden aan de vier hoeken van de aarde, opdat gemerkt kunnen worden diegenen die vertrouwen en geloven (Openbaring van Johannes).

x Zijn er dan geen zonsverduisteringen meer? Al de cosmische rampen die er komen zijn het gevolg van cosmische krachten, zoals de zonsverduistering ook een gevolg is van cosmische werkingen. Ik geloof niet dat het denken van een mens daar invloed op uitoefent.

- Nu ik geloof dat ik wel heel erg ver van m'n onderwerp af kom; ik zal deze vraag beantwoorden hoor; ik wil geen mens graag weigeren, begrijpt U? maar aan de andere kant wil ik ook weer niet concurreren met m'n collega die de vragen speciaal beantwoordt en daarom zou ik dit willen zeggen: de zonsverduistering is een normaal gevolg van de plaasing van de satellieten dier zon in een bepaalde baan rond deze zon, uit hun onderlinge versnelling. Daarom kunnen we dus niet zeggen dat een zonsverduistering opzichzelf de oorzaak is van een cosmische ramp, maar we kunnen wel zeggen dat naast de door U gekende zon, een tweede kracht bestaat en dat deze tweede kracht een harmonische reflex uit het zonnestelsel ontvangende, leidt tot o.a. Uw zonnestelsel, in Uw zon ook zeer bekende, nou, hoe heet het? zonnevlekken noemt U het geloof ik he? Het zijn in

werkelijkheid magnetische wervelstormen waarbij door een te grote lading van de uitgestraalde materie een betrekkelijk diepe krater in de gasvormige omhullende massa van de zon ontstaat en daarmee een zeer sterke afname van straling van een bepaalde soort en een beperking van een ander soort straling waarbij dan het aard-magnetisch veld eigenlijk gestoord wordt. Deze zijn dan natuurlijk oorzaak van rampen en afwijkingen. Is deze aarde eenmaal volkomen harmonisch, dan zullen deze zonnevlekken misschien nog wel optreden, maar niet meer op een zodanige wijze dat zij de aarde en de aarde-uitstraling op een, nu laten we zeggen op een erg dwingende wijze beïnvloeden, begrijpt U? en zouden we dus kunnen zeggen dat, is er eenmaal tussen de aarde en het Al- de cosmos- harmonie ontstaan, ook de denkende kracht die op die aarde woont daarbij inbegrepen, dan zal door een gebrek aan strijdigheid in deze aarde, elke stralingsreflex die weer verstorend werkt, uitgesloten zijn en als zodanig zal er weer peis en vrede zijn. En mag ik het dan daarbij laten? Dan kunt U het verdere onderwerp misschien opnemen met mijn geachte vriend en collega die de VRAGENRUBRIEK voor U beantwoordt en dan kunt U op het ogenblik wat pauzeren en dan moet ik het medium vrij geven. Ik wens U allemaal een prettige avond nog verder.

VRAGEN, welke nimmer een persoonlijk karakter mogen dragen, kunt U schriftelijk inzenden aan J.L. Buitendijk, Buys Ballotstraat 11, Den Haag.
U zult te zijner tijd in de VRAGENRUBRIEK het antwoord kunnen vinden.

NA DE PAUZE. V R A G E N R U B R I E K.

Goeden avond vrienden,

Ik mag dan vanavond voor U de Vragenrubriek beantwoorden, dus begint U met de stelling der vragen.

- x Wie en wat waren Nicolaïten? Wordt meerdere malen aangehaald in de Openbaringen van Johannes.
- Het was wat men noemde een schismatische richting in de vroege tijd van het christendom, waarbij de esoterische betekenis van het christendom weliswaar bekend was en zeer zeker beleden werd, maar men zich toch afkeerde van de gebruikelijke opvattingen in de kringen van de toen wordende kerk. Ik mag erbij voegen dat deze mensen zich zeer vaak baseerden op de stellingen van Aristoteles.
- x Kunt U ons vertellen over de overplanting van het hoornvlies? De geestelijke betekenis. Wordt hier niet de wet van oorzaak en gevolg aangetast doordat men in iemands lot ingrijpt?
- Op een dergelijke wijze geredeneerd zou het evenzeer tegen deze wet zijn om iemand die valt, te helpen opstaan, om een hongerige te spijzen, om een zieke te troosten. Wie een hoornvlies-transplantatie ondergaat verkrijgt daarmee - krachtens de goedwillendheid van een ander - hernieuwd het gebruik van een zintuig wat hem ontnomen was. Hierin zal zeer zeker oorzaak en gevolg werken als wisselwerking tussen de schenker en de beschonkene in dit geval. Ja, niet beschonkene zoals daar één spitsvondige geest wenst op te vatten. Ik geloof dat dergelijke manipulaties met het menselijke lichaam, zij het dan ook dat zij nog steeds staan op dat plan waar wij nog niet kunnen spreken van het genezen door geestelijke kracht wij toch moeten noemen een grote vooruitgang van de mensheid en de beschaving en dat wij ons hiertegen zeer zeker niet mogen verzetten, want een dergelijke gave is uiteindelijk een liefdegave aan de mensheid, zonder dat hiermede een bepaalde persoon bedoeld wordt; het is dus een zuivere uiting van naastenliefde. En ik geloof dat het niet verboden kan zijn krachtens enige cosmische wet, een handeling van naastenliefde te stellen ofwel deze te ondergaan in de zin van aanvaarden. Ik meen dat dit voldoende is.
- x Zal het iets baten wanneer sommige hooggeplaatste personen uit dit leven weggenomen worden? Dan komen er toch direct anderen voor in de plaats.
- Deze vraag is makkelijk te beantwoorden. Sommigen der hooggeplaatsten waren eens uitdrukking van de wil van een volk of een gemeenschap; ze zijn dit thans niet meer maar handhaven hun eigen inzichten krachtens de door hen verworven macht. Het is begrijpelijk dat een dergelijk geval dus met zich mee kan brengen een ietwat grotere vrijheid voor het volk om zich te uiten en daardoor de hernieuwde richting, waarin de ontwikkeling van dat volk zal gaan, te bestemmen. Ik geloof dat de vraag hiermede beantwoord is.
- x De aarde is een hemellichaam maar doet haar dat geen schade dat onttrekken van olie enz.?
- Het onttrekken van olie, evenzeer als het onttrekken van zouten, van delfstoffen, het plukken van vruchten, is niets anders dan een gebruik dat voor de aarde een bevrediging mag heten, daar zij hierdoor haar eigen nuttigheid bewijst ten opzichte van een denkend wezen dat als gast en vaak als ondergeschikte op haar woont. Wanneer men het een schade zou noemen, zou men hiermede bedoelen dat onherstelbaar kwaad wordt aangedaan. De aarde echter kan te allen tijde de processen herhalen waardoor grotere dan de huidige olievoorraden, ja zelfs erts- en gesteentevoorraden worden geproduceerd. De aarde leeft in miljoenen jaren, ja zelfs uiteindelijk in milliarden - ofschoon dan dit leven wat korter

- 11 -

is dan het jarental van de mens - en kan dus alleen geacht worden te leven in die condities die met deze tijdperken overeenstemmen. Zo is voor haar de ont-trekking van haar totale hoeveelheid van oliën en mineralen - zo dit mogelijk ware - niet meer dan een tijdelijke onttrekking van levenssap aan een mens en indien er een mogelijkheid bestaat tot herstel - die in de aarde inderdaad krachtens haar activiteit en zelfactieve kern bestaat - dan kan dit misschien tijdelijk verzwakkend, maar nooit volledig beschadigend geacht worden. Waar een mens zijn levenssappen gaarne afstaat om een medemens te redden, zal de aarde - om wat op haar leeft tot bewustwording te brengen - niet minder gaarne dit offer brengen. Ik geloof dus dat wij niet van schade mogen spreken.

x Wat zijn bij de overgang de gevolgen voor iemand die door zelfmoord uit het leven is gegaan?

- Dit is afhankelijk van de redenen die bewogen tot dezen daad en de omstandig-heden waarin deze daad plaatsvond. Over het algemeen kan worden gezegd dat een beëindiging van het leven, die gebeurde onder impuls van grote angst, ofwel van een roekeloosheid, geacht kan worden een langere duur van bewustwording te betekenen in onze wereld, voordat normaal aan het leven in onze sfeer kan wor-den deel genomen. In andere gevallen kan soms een dergelijke daad zelfs voe-ren tot een versneld bewustzijn en in vele gevallen staat een dergelijke dood gelijk met een normale dood, door niet zelfveroorzaakte plotselinge omstandig-heden.

x Dank U wel.

x Leiding. Hier heb ik een vraag, daar is al meerdere malen antwoord op gegeven maar ik zal haar toch voor deze keer nog stellen: Waarom komen er altijd man-nelijke vrienden door? Komt dat soms omdat het medium een man is?

- Laten wij zeggen dat één van de redenen is de angst van het medium voor belache-lijkheid indien een vrouw door dit wezen spreekt, anderzijds ook ons verlangen om zoveel mogelijk elke aanleiding tot niet bedoelde hilariteit uit te sluiten en de gewichtigheid van ons woord niet te benadelen door uiterlijke verschij-ningsvormen die daarmee niet stroken.

x Leiding. Nog iets, het was al vermeld. Waarom heeft de Orde van Verdraagzamen de ster als symbool genomen. Is dat niet verwarrend met het oog op de ster van esperantisten en der sowjets?

- En der Amerikanen, én van sommige der Staten van de Verenigde Staten, én de em-blemen van sommige andere religieuze orden; dat bedoelt U toch? Dan is het vol-ledig. Dan kunnen wij daarop antwoorden: omdat deze ster niet gegeven is als een onderscheidingsteken maar als bevestiging van een streven en de ster in haar juiste stand gedragen betekent de uitbeelding van de nog gekruisigde opwaartsstrevende mens, betekent de vijf zintuigen en de drie mogelijkheden voor geestelijke zintuigen in de stof betekent de positieve driehoek te trekken uit de Davidster en heeft de esoterische waarde van het godsbewustzijn en de onder-worpenheid aan de uiteindelijke wetten Gods in, laten wij zeggen, volledige uiting, die echter om redenen die wij liever vóór ons houden, niet aan een ie-der mag worden verstrekt en daarom niet volledig werd uitgedrukt in het embleem door ons gegeven. Het onderscheid ligt in de letters daarin, die voor U bete-kenen "Orde der Verdraagzamen". Ik hoop dat dit voldoende is.

x Ik dank U.

x Waarom maken bij een "donker-seance" optredende intelligenties zo weinig ge-bruik van hun eigen vroegere stemorganen, maar van die van het in trance ver-kerende medium?

- Dit is volledig afhankelijk van de omstandigheden waaronder de seance plaats-vindt, de bruikbaarheid van het medium en ook zelfs de aanwezigheid van de per-sonen wier mededelingen tot uiting worden gebracht. Wanneer die mededelingen tot uiting worden gebracht door een afstandsoverbrenging, waarbij dus geen persoonlijke aanwezigheid bestaat of de mogelijkheid daartoe, zal men gebruik maken van een middelstof, zij het uit de geest, zij het in de vorm van het medium zonder meer. Wanneer wij verder op deze materie in zouden moeten gaan, zou ons worden gevraagd om een oordeel te stellen over de verschillende mogelijkheden van werken, juist op dit gebied. Ik acht dit niet wenselijk.

x Hoe zien de intelligenties ons op aarde, stoffelijk of als uitstraling?

- Als uitstraling waardoor heel vaak -gezien de herinnering die nog het stoffe-lijk beeld in zich draagt- een reproductie van stoffelijke omstandigheden wordt gerealiseerd, die dan echter niet indentiek is met de stoffelijke werkzaamheid maar is de absolute vertaling van opgedane geestelijke indrukken in een verstof-felijke vorm.

x Op welke wijze kunnen intelligenties hun geliefden op aarde helpen en invloed op hen uitoefenen?

- Vraag is onderhevig aan een relatieve beantwoording, daar de intensiteit van binding en de aard van deze liefde bepalend is voor de mogelijkheid tot direc-te-beïnvloeding. Deze beïnvloeding kan echter nooit zijn dwingend, kan ten hoogste zijn raadgevend, ja zelfs nadrukkelijk raadgevend; zij kan verder be-staan in beïnvloeding van de sfeer waarin de persoon vertoeft, zodat hierdoor een geestelijke gerustheid tot stand wordt gebracht die zonder deze invloed

misschien niet zo makkelijk te bereiken zou zijn. Verder kan gewerkt worden door inspiratie, mededelingen etc., ofschoon persoonlijk ik aan deze uitingen slecht een zeer geringe waarde toeken, daar zij uiteindelijk niets anders zijn dan afwijkingen van het algemene plan der bewustwording door terugkeer naar de aardse persoonlijkheid zonder meer. Zij zal dan ook hoofdzakelijk gebruikt worden door diegenen die, ofwel om geestelijke steun te geven deze confrontatie met de stof in deze vorm zoeken, ofwel diegenen die zich nog niet bevinden in een zodanige bewustzijnstoestand dat ze zich de mogelijkheden van den geest volledig bewust zijn.

- x Hoe denkt U over bijgaand kinder-initiatief ter verwezenlijking van de vrede in de mensheid? (Krantenknipsel)"Luister naar kinderen. Mijn zoontje van veertien zei onlangs: de Amerikanen en de Russen moesten al hun wapentuig maar gebruiken voor het dichten van onze dijken. Om beurten een Amerikaanse en een Russische tank, een Amerikaanse en een Russische kruiser in de gaten. Dan was het een klein kunstje om in korte tijd ook de plannen tot afsluiting van de zee-armen te verwezenlijken en dan kwam er meteen geen oorlog meer." O mensen, luistert naar de kinderen en wordt wijs! Een abonnee.
- Dat is heel aardig gezegd maar m.i. schuilt er één moeilijkheid in; er zal waarschijnlijk een kleine oorlog ontbranden over de vraag wie de eer zou hebben de eerste tank of het eerste geweer te offeren.
Gelach.
- Om het anders te zeggen: het is aardig om dergelijke theorieën te bouwen en voor een kind zijn ze logisch, omdat een kind nog zeer direct logisch kan denken. Voor de mensheid echter - met zijn verwrongen voorstellingen van de realiteit, zijn vaak misbegrepen eergevoel etc. - lijkt het mij een onmogelijkheid om tot iets dergelijks te komen en geloof ik zelfs dat uit zo'n grootscheepse vernietiging van oorlogsmaterialen, alleen zou kunnen bloeien een nog sterkere machtiger oorlogsindustrie, die een nog machtiger arsenaal tot stand zou brengen dan wanneer het uiteindelijk gebruikt moet worden omdat het niet anders meer gaat, nog machtiger vernielingen tot stand te brengen.
- x Laatste vraag. De vrede, waarnaar alle mensen op deze aarde hebben uitgezien en die blijvend is, is ter ziele. Vrede. Voor de eenheid van en in Europa staan er machtige en grote dingen te gebeuren. De door de watersnood opgewekte eensgezindheid is voor Wilhelmina Prinses der Nederlanden, aanleiding geweest zich tot de gehele vrije wereld met een oproep te richten om deze eenheid te bewaren te doen opbloeien, te doen ontluiken. Wat zal de beste stap zijn die ons allen nader tot de verwerkelijking van het ideaal zal brengen?
- Is dit een wereld zonder gebrek, zonder zieleleed, zonder nood, dat zo'n vraag gesteld behoeft te worden? Helpt ook wanneer een dergelijke nood niet zó spektakulair tot stand komt; geeft niet alleen in een plotselinge opwelling van edelmoedigheid, onder indruk van een groots gebeuren, maar blijf steunen en steun - indien U dat enigszins mogelijk is - niet als organisatie alleen, maar met het persoonlijke element daarbij; schenk Uw broeder die in nood verkeert, kleding indien hij die nodig heeft, maar geef daarbij een woord dat hem de zekerheid geeft dat er mensen op aarde zijn die om zijn welzijn bekommerd zijn, geef voedsel aan de hongerende, maar zendt daarbij de mededeling en zeg: heer Pieterse of Jansen in die en die straat, in die en die stad, in een land wat je niet kent ik heb gehoord dat je honger hebt en ziet broeder wat ik heb dat wil ik met je delen en daarom schenk ik je dit, deze gift. Wanneer de mensheid zó de naastenliefde uit kan oefenen, zonder te letten op huidskleur, ras, geloof, staat, dan geloof ik dat daaruit de beste verwerkelijking van het gesprokene kan opbloeien en ik geloof dat die eensgezindheid allereerst zich zal moeten uiten bij de gewone mens, voordat ze verwezenlijkt kan worden door den staatsman en den diplomaat, die uiteindelijk slaven zijn vaak van de zucht tot zelfbehoud hunner burgers.
Zijn er geen vragen meer?
- x Hoe ver strekt zich die barmhartigheid uit? Wanneer men tot de conclusie komt thans dat de mensen er eigenlijk opuit zijn om barmhartigheid te ontvangen en zelf niets doen om voor zichzelf te zorgen, moet men dan toch doorgaan?
- Licht de verdienste van een daad van naastenliefde in de wijze waarop ze ontvangen wordt of in de wijze waarop ze gegeven wordt? Indien deze dingen bestaan, hoeft ge ze niet aan te moedigen maar ge zult U toch zeer zeker daardoor niet laten weerhouden te helpen waar het mogelijk is. Als er een mogelijkheid bestaat dat op drie van dergelijke profiteurs één mens in bittere nood getroost en geholpen kan worden; en laat mij U zeggen dat die verhouding anders ligt, het is er misschien één op de tien, één op de twintig die op een dergelijke wijze tracht te profiteren. Dat is jammer, maar dit is het resultaat waartoe een beschaving als de Uwe uiteindelijk moet leiden, wanneer zwakke figuren de mogelijkheid geboden wordt, om zonder arbeid of zorgen, goederen of zelfs een geheel bestaan te verwerven. Maar beter dat tienmaal teveel wordt gegeven dan dat éénmaal één die nood heeft het nodige onthouden wordt. Ik meen dat daarin het antwoord op Uw vraag ligt. Zijn er nog meer vragen?

- x Wat is de vaste wil der waarheid?
- De vaste wil der waarheid? De waarheid heeft geen wil; de waarheid is een bewustzijn, een waarheid is relatief en afhankelijk van de beschouwing die men zelf heeft ten opzichte van de gang der dingen, en bestaat er geen werkelijke waarheid dan direct in het goddelijke. De wil van het goddelijke is uitgedrukt in het gehele streven der natuur om te komen tot bloei, tot bewustzijn, uiteindelijk tot het kennen en zich verenigen met God. Indien er gesproken mag worden van een wil der waarheid, meen ik dat dit de enige wil kan zijn, de wil Gods om alles in stand te houden en tot zich te leiden, niemand uitgezonderd. Indien er geen vragen meer zijn vrienden dan zal ik het woord overgeven aan de laatste spreker die de avond voor U sluit.
- x Mag ik nog even iets vragen? Kan de aarde de proeven van de atoombomben dragen of doet de mens feitelijk verkeerd met al die proeven te doen, tegenover de godheid en tegenover de aarde?
- Elke poging tot geweld is én tegenover de aarde én tegenover de godheid verkeerd, dus ook een atoomproef die genomen wordt met het doel om te vernietigen. De aarde echter kan haar dragen en de godheid kan haar verdragen. Zo geloof ik niet dat een atoomproef het einde van de wereld kan betekenen ondanks de gevaren die vooral voor de levende wezens op die aarde daar vaak in gelegen zijn. Vrienden ik mag nu besluiten. Wanneer U vragen heeft dan spijt het mij niet verder te kunnen antwoorden, maar ook de laatste spreker moet nog enige tijd ter beschikking hebben. Ik wens U een zegenrijke avond.

Goeden avond vrienden, HET SCHONE WOORD. Het schone woord dat helemaal niet pretendeert te zijn: dichtkunst of literaire verdiensten te hebben, maar dat probeert met het woord, nu ja laten we zeggen, iets te zeggen op zo'n manier dat het meer zegt dan het woord alleen zou kunnen zeggen. De behandelingswijze - bij zo'n groot gezelschap zult U mij dat niet kwalijk nemen - behoud ik mij voor en aangezien de tijd, limiteer ik het aantal opgegeven onderwerpen tot zes maximaal; gaat Uw gang.

- x Gethsemanee - Meditatie - Roddelen - Opstanding - Muziek - Offer.
- Juist, ik dank U.
- De meditatie over het offer dat gebracht werd op Gethsemanee - groter dan dat op Calvariën werd gebracht - kan ons doen realiseren de macht van den geest en leiden tot opstanding, waarbij het zijn ons wordt tot een hemelse muziek en zeker -geachte vriend- de lust tot roddelen ons geheel vergaat.

Ze kletsen en ze roddelen,
Ze ratelen en broddelen;
Ze gaan d'r steeds maar door hun gang;
Ze maken nooit zichzelf bang
Dat anderen ook nog over hen durven praten,
Want zij zijn verwaten;
Zij kunnen het roddelen niet laten,
Want zij hebben geen tijd voor meditatie.
Ze praten over het wel der natie
En over het lot van Piet en Klaas
En voelen zich der mensheid baas.
Ze ratelen over alle dingen
En horen niet hoe engelen zingen
Over het offer van Gethsemanee,
't Vrijwillige aanvaarden van het bitter lot
Dat hier op aarde ontaardt in schijnb're ondergang.
Zouden ze dat kunnen horen, dan waren ze bang,
Dan zouden ze niet meer kletsen en roddelen;
Dan zouden ze niet meer zitten en broddelen
en breien en praten
Dan zouden ze niet meer verwaten
De straten op staren
en oordelen en geen reserves bewaren
Van: zou ik misschien ook zelve eens zondigen?
O neen, ze verkondigen
De schuld van de mensheid de wereld zo graag!
Maar denken niet aan de eeuwige vraag
Die gesloten ligt in het offer.
En toch, al breien ze en roddelen ze
Al kletsen ze zo graag,
Wanneer het offer stelt aan hen
Die éne grote vraag:
Ben je bereid en wil je sterven
Om anderen te doen beërven
Het leven? Is het antwoord niet vaak vaag,

O neen, ze zeggen niet "heel graag"
En heel beleefd "zo 't U belieft"
Ze worstelen wat en zijn gegriefd.
En toch ontwaakt de hoge geest
Een ogenblik in hen, en onbevreesd
Betreden zij Gethsemanee
Den Hof van bitter lijden,
A anvaarden wat hun 't lot te dragen geeft
En willen niet vermijden
De les van God. Ook in hen streeft
Iets naar bewustzijn, naar de goede kracht.
En wanneer dat offer is gebracht
Ach, ze roddelen niet en praten niet
Ze staren in een ver verschiët;
Ze luisteren naar een wond're klank
Die met muziek hun zegt de dank
Voor het aanvaarden van den strijd.
Ja, achter ver den horizont
Ziet reeds de eeuwigheid hen aan
En voelen zij dat het aards bestaan,
Met al z'n klein verwaten zijn
Z'n roddelen, z'n haat, z'n pijn,
Z'n angst, verdampt en in de sfeer verzweeft,
Terwijl het lot opnieuw hen een gewaad des levens geeft.
Want ziet, wie 't offer heeft gebracht
Moge nog in duisternis en pijn
Een ogenblik daar in den Hof
Den Hof van Gethsemanee zijn.
Zij mogen gaan den zwaren gang
En dragen 't zware kruis
Maar dan is 't offer ook volbracht
Dan zijn ze veilig thuis,
En staan weer op in nieuwe kracht
In nieuwe glorie zijn gebracht
Tot in een leven zo vol van vreugd,
Dat in hen leeft de eeuw'ge jeugd.
En zingen zij de melodie der eeuw'ge muziek
Die vaak de mens verborgen blijft
Maar in de eeuwigheid de baan der sterren schrijft
En noemt een heil'ge naam van God
Die is de gever van de wet, die Gij vaak noemt het lot.
Dan is vergeten kleine daad;
Vergeeten is de roddelpraat,
Dan blijft 'r alleen nog énen klank
Die groeit tot een onsterf'lijk koor
Dat zegt: ach Schepper dank!
Dank voor het leven mij gegeven,
Dank voor de kracht aan mij gebracht.
Gij hebt ontzien, zo gaand in 't streven
Naar aardse dingen, toch gebracht
Tot U. Mijn God ik geef U dank
Dat ik ben opgestaan in Uw Rijk
Dat is het eeuwig nu.

- In dank U voor Uw aandacht vrienden. Goeden avond.

Van de band overgenomen en gestencild door Type- en Copieerinrichting J. Rientjes HAVENKADE 60 - SCHEVENINGEN Telefoon : 55 41 62
